

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 15CoP/13/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6722203424
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 04. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Klaudia Kosková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2023:6722203424.2

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Klaudie Koskovej a členov senátu JUDr. Jaroslava Mikulaja a JUDr. Jaroslava Galla, vo veci starostlivosti o maloletú R. T., nar. XX. XX. XXXX, bytom ako matka, zastúpená kolíznym opatrovníkom Úradom práce sociálnych vecí a rodiny Zvolen, dieťa rodičov: matky: V. K. H., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom W. XXXX/X, XXX XX D., zast. Q. J. D. W., P., so sídlom D. XX, XXX XX A., a otca V. T., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom Y. V. XXX/XXA, XXX XX A. M., zast. Q. C. J., P., so sídlom N. B. XX, XXX XX D., v konaní o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia zo dňa 20. 02. 2023, o odvolaní otca proti uzneseniu Okresného súdu Zvolen č. k. 8P/76/2022 - 311 zo dňa 06. marca 2023, takto

rozhodol:

Uznesenie okresného súdu potvrdzuje .

odôvodnenie:

1. Okresný súd Zvolen, ako súd prvej inštancie, vyhovel návrhu matky a nariadil neodkladné opatrenie v tomto znení: „I. Súd neodkladným opatrením u k l a d á rodičom mal. dieťaťa R. T., nar. XX. XX. XXXX, otcovi V. T., nar. XX. XX. XXXX a matke V. K. H., nar. XX. XX. XXXX výchovné opatrenie, spočívajúce v povinnosti podrobiť sa odbornému poradenstvu za prítomnosti odborných zamestnancov E. W. C., so sídlom C. XX, XXX XX C., na mieste určenom odborným zamestnancom za účelom zlepšenia komunikácie medzi rodičmi, získanie potrebných rodičovských zručností a schopností, na akceptovanie druhého rodiča vo výchove mal. dieťaťa a zjednotenie výchovného postupu k mal. dieťaťu, v rozsahu určenom odborným zamestnancom, kolíznym opatrovníkom a rodičmi, najdlhšie po dobu šiestich mesiacov od právoplatnosti predmetného uznesenia.

II. V prípade, ak sa výchovné opatrenie nebude môcť realizovať, rodičia sú povinní oznámiť túto skutočnosť odbornému zamestnancovi E. W. C., so sídlom C. XX, XXX XX C. najneskôr 24 hodín pred začiatkom stretnutia, inak bezprostredne po jej vzniku.“

2. Vyhovel tak podanému návrhu matky, ktorým sa matka mal. dieťaťa domáhala uloženia výchovného opatrenia rodičom. Právne neodkladné opatrenie odôvodnil poukazom na ustanovenia Civilného sporového poriadku (zák. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) a ustanovenia Civilného mimosporového poriadku (zák. č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok, ďalej len „CMP“) upravujúcich neodkladné opatrenia, ustanoveniami § 28 ods. 2, 3, § 37 ods. 1, 2 písm. d) a 5 zákona č. 36/2005 Z. z. Zákon o rodine (ďalej len „ZoR“) a § 45 ods. 1 písm. b) a 8 zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele (ďalej len „ZoSODaSK“).

3. Okresný na základe právneho posúdenia a obsahu podaného návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia dospel k záveru, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia je dôvodný. Mal za to, že v danom prípade je potrebné pracovať na úprave konfliktných vzťahov medzi rodičmi mal. dieťaťa, nakoľko títo nie sú schopní bez odbornej pomoci zvrátiť dlhodobý trvajúci nežiadúci stav, na základe čoho považoval za potrebné zasiahnuť prostredníctvom výchovného opatrenia za účelom zlepšenia komunikácie rodičov a ich vzťahov. Za účelom zlepšenia komunikácie medzi rodičmi ohľadne

výchovy mal. dieťaťa, akceptácie úlohy druhého rodiča vo východe mal. dieťaťa, je v záujme mal. dieťaťa, aby sa rodičia podrobili odbornému poradenstvu v špecializovanom zariadení, v ktorom by sa mohla zlepšiť ich vzájomná komunikácia, naučiť sa akceptovať prítomnosť druhého rodiča, dôležitosť a úlohy druhého rodiča v živote mal. dieťaťa a tiež naučiť rodičov spolupráci v starostlivosti o mal. dieťa. Nakoľko majú rodičia mal. dieťaťa vážne problémy v komunikácii súd prvej inštancie im uložil povinnosť podrobiť sa poradenstvu na časový úsek 6 mesiacov, a to za účelom zlepšenia schopností rodičov navzájom komunikovať o výchove mal. dieťaťa.

4. Proti uzneseniu okresného súdu podal odvolanie otec mal. dieťaťa. Žiadal zmeniť uznesenie súdu prvej inštancie tak, že odvolací súd návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia zamietne. Podľa názoru otca napadnuté uznesenie bolo vydané v rozpore s hmotnoprávnymi ustanoveniami ZoR, a preto povinnosť mu nariadená neodkladným opatrením nie je prípustná. Poukázal na gramatický výklad ust. § 37 ods. 2 písm. d) ZoR, v zmysle ktorého možno uložiť výchovné opatrenie zaťažujúce rodičov mal. dieťaťa len za situácie, že takéto výchovné opatrenie bude určené i samotnému mal. dieťaťu. Bol toho názoru, že výchovné opatrenie uložené rodičom musí byť predovšetkým uložené samotnému dieťaťu a nemožno si tak uvedené hmotnoprávne podmienky prispôbiť a nejakým spôsobom vychovávať rodičov. Poukázal na znenie ust. § 37 ods. 1 ZoR, pričom v danom prípade nejde ani o nevhodné správanie sa mal. dieťaťa. Rovnako mal za to, že vo veci konajúci súd nie je vecne príslušným na rozhodnutie takejto veci. Za jediný orgán spôsobilý na uloženie výchovného opatrenia považoval prípadne orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

5. Matka vo vyjadrení k odvolaniu žiadala rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdiť. Otcom mal. dieťaťa interpretáciu ust. § 37 ods. 2 písm. d) ZoR považovala za účelovú v snahe zmariť realizáciu výchovného opatrenia. Námietku otca týkajúcu sa vecnej nepríslušnosti súdu na rozhodovanie považovala za snahu otca sabotovať proces nápravy komunikácie medzi rodičmi, o ktorý sa snaží nielen matka, ale aj kolízny opatrovník a súd, pretože to považujú za najlepší záujem mal. dieťaťa.

6. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konanie podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku.

7. Krajský súd v Banskej Bystrici, ako odvolací súd, bez viazanosti rozsahom odvolania (§ 65 CMP), bez viazanosti odvolacími dôvodmi (§ 66 CMP), prejedal odvolanie bez nariadenia pojednávania (a contrario § 385 ods. 1 CSP) a uznesenie okresného súdu potvrdil ako vecne správne v zmysle § 387 ods. 1, 2 CSP.

8. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Podľa ods. 2, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

9. Podľa § 324 ods. 1 CSP počas konania súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.

10. V zmysle § 325 ods. 1 CSP neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery. Súd nariadi neodkladné opatrenie, ak sú splnené podľa § 325 ods. 1, inak návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietne (§ 328 CSP).

11. V prejednávanej veci niet pochybností o tom, že komunikácia rodičov je narušená. Rodičia mal. dieťaťa sa už raz samostatne rozhodli zúčastniť sa na poradensko-psychologickom procese na referáte poradensko-psychologických služieb vo D., a to aj za účelom zlepšenia vzájomnej komunikácie. Predmetný proces však bol ukončený z dôvodu vyslovenia nedôvery zo strany otca zamestnancovi, ktorý viedol stretnutia s rodičmi. Rovnako o bezproblémovej komunikácii medzi rodičmi nesvedčí ani obsah úradného záznamu zo dňa 22. 12. 2022 spísaného na ÚPSVaR Zvolen, z obsahu ktorého vyplýva, že pri stretnutí toho istého dňa, mal otec vyzvať matku, aby vystúpila z jeho vozidla, a to za prítomnosti maloletej, pričom z jeho strany malo dôjsť aj k podaniu trestného oznámenia na matku. Podľa názoru odvolacieho súdu takéto konania vôbec nenasvedčuje tomu, aby komunikácia medzi rodičmi mal. dieťaťa bola bezproblémová. Z obsahu spisu vyplýva, že samotní rodičia majú problém v komunikácii, a to predovšetkým vo vzťahu k starostlivosti o maloletú. V záujme mal. dieťaťa a na účely riadneho plnenia rodičovských povinností, ktoré nezanikajú len v dôsledku oddeleného života rodičov, sa vyžaduje, aby títo boli schopní navzájom konštruktívne a zmysluplne komunikovať.

12. Otec namietal možnosť aplikácie hmotnoprávneho ustanovenia § 37 ods. 2 písm. d) ZoR, s tým, že z tohto ustanovenia vyplýva, že je ho možné uložiť len v prípade, ak je výchovné opatrenie uložené aj samotnému mal. dieťaťu. Otec tak pri výklade tohto ustanovenia vychádzal výlučne z gramatického výkladu § 37 ods. 2 písm. d) ZoR, v zmysle ktorého súd môže uložiť výchovné opatrenie maloletému dieťaťu a jeho rodičom vo forme podrobenia sa sociálnemu alebo inému odbornému poradenstvu. Odvolací súd poukazuje na to, že k výkladu právnych predpisov a ich inštitútov nemožno pristupovať len z hľadiska textu zákona, a to ani v prípade, keď sa text môže javiť ako jednoznačný a určitý, ale predovšetkým podľa zmyslu a účelu zákona. V tomto smere odvolací súd poukazuje aj na nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 341/07 zo dňa 01. 07. 2008, podľa ktorého: „Súd môže, ba dokonca sa musí od doslovného znenia právneho textu odchýliť v prípade, keď to zo závažných dôvodov vyžaduje účel zákona, systematická súvislosť alebo požiadavka ústavne súladného výkladu zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov (č.l. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky).“ V danom prípade je teda na mieste teleologický výklad citovaného ustanovenia. Podľa čl. 4 CMP platí, že ak je účastníkom konania maloleté dieťa, koná súd v jeho najlepšom záujme. Citované ustanovenie korešponduje s Dohovorom o právach dieťaťa (oznámené pod č. 104/1991 Zb.), ako medzinárodný dokument, ktorý po jeho podpísaní a ratifikovaní zaväzuje aj Slovenskú republiku a rámcovo vymedzuje základné zásady, ktorých cieľom je poskytovať ochranu dieťaťa v rôznych oblastiach jeho života a jednou z takýchto oblastí je aj civilné súdne konanie. Podľa čl. 3 dohovoru musí byť pri akejkoľvek činnosti súdu, ktorá sa týka maloletých detí, prvoradým kritériom záujem dieťaťa. Záujem dieťaťa zabezpečujú predovšetkým hmotnoprávne ustanovenia, najmä Zákona o rodine. Úlohou súdu je preto v každom konaní dôsledne skúmať hmotnoprávne predpoklady pre vydanie rozhodnutia. Pri ukladaní akýchkoľvek výchovných opatrení je vždy prvoradým hľadiskom najlepší záujem mal. dieťaťa. Najlepší záujem mal. dieťaťa je v prvom rade spojený so zabezpečením o jeho starostlivosť zo strany oboch rodičov, s čím sú spojené nie len práva, ale aj povinnosti rodičov. K tomu, aby bola zabezpečená čo najlepšia starostlivosť o mal. dieťa je potrebné, aby rodičia dokázali spolu konštruktívne komunikovať vo vzťahu k výchove a starostlivosti o mal. dieťa. Ak to totiž nedokážu je potom na mieste, aby im bolo uložené výchovné opatrenie, ktorého zmyslom je zlepšiť vzájomnú komunikáciu medzi rodičmi s cieľom zabezpečenia najlepšieho záujmu mal. dieťaťa, ktorého sa neschopnosť rodičov spoločne komunikovať o jeho najlepších záujmoch priamo dotýka a ovplyvňuje ho.

13. Odvolací súd poznamenáva, že pri rozhodovaní o nariadení neodkladného opatrenia s cieľom zlepšiť komunikáciu rodičov je dôležité, že rodičia sa nedokážu navzájom oboznamovať so skutočnosťami potrebnými na riadny výkon svojich rodičovských práv a plnenie rodičovských povinností k maloletému. Aby sa účel komunikácie dosiahol, je nevyhnutné, aby boli obe strany ochotné svoje názory nielen vyslovovať, ale aj počúvať toho druhého. Zvládnutie komunikácie vo vypätých situáciách nemusí byť jednoduché a rodičia mal. dieťaťa majú v tejto oblasti zjavne ťažkosti, čo len opäť potvrdzuje potrebu zásahu súdu v súčinnosti s odborníkom. Aby mohla komunikácia rodičov prebiehať na potrebnej úrovni, je nevyhnutné dosiahnuť aj subjektívne zlepšenie komunikačných schopností rodičov. Za okolností zistených súdom prvej inštancie je podľa názoru odvolacieho súdu dôvodné požadovať, a to od oboch rodičov, aby v záujme mal. dieťaťa prijali odbornú pomoc. Cieľom nemá byť len zlepšiť vzájomnú komunikáciu rodičov týkajúcu sa výchovy a starostlivosti o mal. dieťa, ale aj usmerniť rodičov v otázke ich spoločnej zodpovednosti za výchovu a vývin ich maloletej dcéry, ale aj rešpektovanie otca v roli rodiča zo strany matky. Neodkladné opatrenie nariadené napadnutým uznesením sleduje práve tento cieľ, a preto je podľa odvolacieho súdu vecne správne.

14. Námietať otca týkajúca sa vecnej nepríslušnosti súdu na rozhodnutie o výchovnom opatrení je absolútne nedôvodná. Je síce pravdou, že výchovné opatrenie môže uložiť okrem súdu aj orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (§ 12 ZoSODaSK), samozrejme, okrem výchovných opatrení, na základe ktorých sa odníma dieťa z osobnej starostlivosti rodičov alebo osoby, ktorá sa osobne o dieťa stará a ktoré môže v zmysle čl. 41 ods. 4 Ústavy SR a čl. 9 Dohovoru o právach dieťaťa uložiť len súd. Súd môže uložiť výchovné opatrenie bez ohľadu na to, či tak predtým urobil alebo neurobil orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, avšak už v zhodnotení Cpj 19/89 (R 21/1990) sa uvádza, že je potrebná náležitá koordinácia a vzájomná informovanosť medzi súdmi a orgánmi sociálnoprávnej ochrany detí o uložení výchovných opatrení, pokiaľ sa o nich tento orgán nedozvedel už z účasti na pojednávaní. V danom prípade takéto výchovné opatrenie zo strany orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately nebolo nariadené, a preto súdu nebránilo nič v tom, aby neodkladným opatrením takéto výchovné opatrenie už aj s ohľadom na vyššie uvedené nariadil.

15. S ohľadom na vyššie uvedené odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie otca s ohľadom aj na ním vznesené námietky nie je dôvodné, a preto odvolací súd napadnuté uznesenie okresného súdu v súlade s § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil.

16. Keďže týmto rozhodnutím sa konanie nekončí, pretože prebieha meritórne konanie vo veci samej, o náhrade trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie v rozhodnutí, ktorým sa bude končiť konanie vo veci samej (§ 262 v spojení s § 396 ods. 1 CSP).

17. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov členov senátu 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súde je určené,
- b) kto ho robí,
- c) ktorej veci sa týka,
- d) čo sa ním sleduje a
- e) podpis.

(§ 127 ods. 1 CSP)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie ani na základe výzvy na plnenie (§ 379 ods. 1 a 2 CMP), môže mu súd uložiť pokutu do 1.000,- € (§ 382 ods. 1 CMP), rozhodnúť o zastavení výplaty rodičovského príspevku a prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa (§ 383 ods. 1 CMP) alebo odňať maloletého tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a postarať sa o jeho odovzdanie tomu, komu bolo podľa rozhodnutia zverené, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo na styk s maloletým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávnené premiestneného alebo zadržaného maloletého prevziať (§ 386 ods. 1 CMP) a to všetko aj bez návrhu (§ 376 ods. 2 CMP).